

ЕЛВИ СИНЕРВО

СРЕЩА

Превод от фински: Хрисулка Юлинен, —

chitanka.info

Поточето весело бълбука и криволичи през гората. Един мъж се спря до него, погледна за миг слънчевата полянка, после хвърли каскета си на земята и се наведе да пие. Засърба звучно водата, пиеше бавно и с наслада. Адамовата му ябълка ту се повдигаше, ту се пълзгаше надолу в гърлото. После той загреба с двете си шепи вода и наплиска обгорялото си потъмняло лице. Ръката му зашари по брадата, обраснала с дълга остра четина.

— Да взема да се обръсна, а! — помисли той на глас и се огледа.

Погледът му се спря на една катеричка зад дънера, която го гледаше с кръглите си ясни очички.

— Ти какво ще речеш, катеричке?

Катеричката кривна, скри се зад дънера, озърна се за миг и бързо се закатери нагоре по дървото, по клоните, после скочи на съседната ела и се загуби.

— Или да се отбия в сауната на Мянтюнен — промърмори мъжът, като не преставаше да търка брадата си.

Почувствува изведенъж, че е ужасно мръсен. Ризата му лепнеше на гърба, дрехите му, целият той мириеше на пот, пушек и пръст.

Мъжът бавно се отпусна на гнилия пън, затършува с примижали очи в раницата, измъкна парче хляб и го загриза. Поточето ромолеше сънено, слънчевите лъчи танцуваха по стълбата на боровинките, чийто розови цветчета си играеха със светлината.

Мъжът се взираше в слънчевата игра на дробните цветенца, а силните му челюсти бавно дъвчеха. Дълбоки бръчки по челото и край устата придаваха на лицето му изморен вид. Притворените му очи издаваха човек, който дълго е живял сам, само със своите мисли. С брадясалото си лице напомняше ония снимки, които по това време пълниха всички вестници: на ония изтерзани мъже, които приличаха и на Христос, и на опасен главорез.

Този човек беше Анти Кусниеми, командир на партизански отряд, за чиято глава беше обявена награда, същият, който се измъкна два пъти от обкръжение. Последния път през пролетта на 1943, когато завладяха оръдейния погреб на Мякинен, където паднаха двама фашисти и трима партизани. Три години той се укриваше сред влажните гори и през това време името му се превърна в легенда. Говореха за него с проклятия и заплахи в щаба на фашистите и с шепот и пламнали сърца в бедните горски къщурки. Той беше навсякъде. Ако

някоя крава си е вдигнала млякото, значи, Анти Кусниеми я беше издоил, ако се изгубеше овца или кокошка, пак той, Анти, разбира се, я беше вдигнал. Есенно време пък, разказваха, берачките на горски ягоди го виждали преоблечен в женски дрехи да си бере ягоди. Селяните, които ходеха за сено по горските ливади, намирали из гората следи от неговите огнища. Тези обаче, които наистина го срещаха и които му доставяха храна, в чийто бани той се къпеше през дългите тъмни нощи, никога не бяха изпуснали и дума за него.

Мъжът обра трохите и ги изсипа в устата си, кръстоса ръце на тила си и се хвърли по гръб на зелената трева. Високо над вековните борове плуваха облаците и той се загледа в тях с примижали очи.

Шумеше гората наоколо. Гората, която ето вече трета година е негов дом, закриля го като рождена майка.

Но гората беше и нещо друго: коварна тъмнина, в която отекват непознати стъпки, където зад всеки храсталак дебне смъртта.

Имаше изпитания, за които той нямаше да забрави никога. След завладяването на оръжейния погреб цял месец се луташе из горите: без храна, без дрехи, затъващ из блатата, хранеше се само с блатни ягоди и изсъхнали боровинки, не смееше даже огън да си запали — да не го издаде димът. Като вълк го преследваха. Цяла една нощ, пак по това време, той беше пролежал под една ела, прогизнал и мокър, премръзнал като чукан, до смърт изтощен от глад.

Спомни си за баща си, загинал през събитията в 1918 година, и отново почувствува като проклятие оловно тежката съдба на своята класа. И той ли трябваше да изчезне, да свърши тук, под тази ела, като ранено животно? Такава ли съдба очакваше всички като него, от поколение на поколение?

Не, не може да бъде. В съзнанието му изплува образът на следователя, от когото той избяга, късно през лятото на 1941, отново му се мярна това нагло, зверско лице и се намръщи. Как ли изглежда това лице сега? Светът се беше променил. На Анти Кусниеми му се доща да види този изверг при някакви други условия... Нима ще им достави това удоволствие да намерят след време разложението му, скован под елата труп, да разпознаят останките на Анти Кусниеми, който се беше изплъзнал изпод носа на фашистката им охрана? Твърдо беше решил още през онази нощ да се добере, да се довлече до горската къщурка, чийто стопанин му беше доверено лице. И не се изльга. В

малката задимена баня той изми умората и отчаянието. Под светлината на парче свещ лицето на стария стопанин излъчваше доверие и смелост, особена вътрешна топлина, която Анти не можеше да си обясни, но от която сълзи задаваха гърлото му. От къщурката той излезе на разсъмване с топли и сухи дрехи, хляб и парче месо под мишницата.

И за друго мислеше той сега, докато почиваше край брега на поточето. Бръчките около устата му се бяха смекчили и очите му излъчваха тиха скръб. Катеричката се беше върнала на бора и той разсеяно следеше играта ѝ. Анти си спомни за семейството. Жена си той беше срецдал няколко пъти тайно, но децата си не беше виждал година и половина. От време на време той минаваше покрай своя дом, но да се отбие вътре, не смееше. Малкият беше само на два месеца, когато в една тъмна нощ баща му се беше навел над неговото детско креватче. На два пъти фашистите бяха спирали по-голямото им момченце, като отивало на училище, и с картечница го заплашвали да каже къде се крие баща му. Момчето не можеше да каже нищо, то наистина нищо не знаеше, но се прибрало в къщи разтреперано, с широко отворени, изцъклени очи. И до днес то бълнува, вика насьн и се напикава в леглото.

Мускулите на лицето му трепнаха, очите се свиха в закана.

— Убийци! — процеди той с ненавист.

Една мравка беше изпълзяла на брадата му и бързо-бързо лазеше из гъстата четина. Той я взе внимателно с два пръста, вдигна я пред очите си. Тя напразно се опитваше да захапе коравата кожа на пръстите му.

— Виж ти, какво упорито същество — измърмори под носа си.

После пусна мравката върху един лист на боровинка. Е, хайде, тръгвай, върви на работа!

През време на скитническия си живот той бе станал особено добър и нежен към всяко живо същество в гората. Дори змия нямаше да убие. Глупости са това, че змията уж нападала человека. Стига да не я дразниш. И какво по-забавно от това да гледаш как пъргавото гущерче се пече на слънце. Ако застанеш тихо и неподвижно, то се осмелява да скочи даже на раницата ти. А тия десетки, стотици птици, чиито имена не знаеше, но за развлечение беше се научил да подражава техните гласове... Промените, които ставаха по това време в света, с нищо не

се отразяваха върху живота във вековните гори. Пролетта идваше там всяка година по едно и също време с кукувицата, с утринния птичи концерт.

„Ще се отбия аз днес у Мянтюнен — твърдо реши той. — Там сигурно ще знаят нещо за моите в къщи.“

Нищо, че това не влизаше в неговите планове. Най-късно до утре трябваше да се види с Арне Олила, чието скривалище знаеше само той. Но и сега нямаше опасност да го заловят, дори и в село да се отбиеше.

Анти стана и метна раницата на гърба. Катеричката подплашена скочи далеч на друго дърво, когато той тръгна покрай ручея. Раната от последната схватка не беше съвсем зараснала и леко накуцваше, но крачките му бяха леки и безшумни като на човек, свикнал да бъде предпазлив. Когато наближи селото, той често спираше и се вслушваше. Поточето ромони, чуруликат птиците.

Той се спря до един сив плет и прескочи безшумно в двора. През свежата зеленина на младите брезички се виждаха харман и криволика пътечка, която водеше към селската къща. Прилекна, огледа двора. Сиромашкият дом дишаше спокойно в този слънчев делничен следобед. По средата на двора се свила сива котка, после тя се надига, протяга се и тръгва по пътечката. Но неочеквано се спира. Зад оградата се чуват детски гласове. И не един глас, макар в това семейство да имаше само едно дете. Едно от децата се показва и зашляпа по пътечката към хармана. Бялата му като лен коса блестеше на слънцето и пухкавите къдри подскачаха в такт със стъпките. Беше момченце. Застана неподвижно и се втренчи в детето. Той преглътна от вълнение и адамовата му ябълка подскочи в гърлото. Отдавна не беше виждал дете така отлизо. И ето сега на две крачки от него дете, живо, истинско, с мека като перушина коса и такова мъничко. Детето го забелязва, спира и се заглежда в него с големите си сини очи. После вдига ръка и захапва пръстчето си.

Озарен от светла радост, той се накланя, изпъва шия и сякаш ще разговаря с катеричката или с някое птиче, зашепва нежно:

— Ела тук, ела, чичо нищо лошо няма да ти направи.

Детето зашляпка с малките си крачета и дойде, смело дойде при него. Той дълбоко въздъхна и вдигна на ръце детето.

Бузките и ръщете му бяха леко загорели, кожата му мека и гладка като коприна, а край очичките му изпъкнали сини венички.

И като продължаваше да държи внимателно детето в скута си, той му заговори:

— Я гледай ти, а чие момченце си? Как се казваш?

Момченцето не отговори, гледаше го все така втренчено, с немигащи очи и наклонена назад главица. После вдигна ръчичка и дръпна рошавата му брада.

Той се засмя сподавено.

— Значи така, а, според тебе брадата е само за дърпане. Е, дърпай, дърпай тогава! А така, точно така.

С голямата си, загрубяла ръка той нежно погали детската главица. Детето беше облечено в преголяма за него износена памучна риза. Той се вгледа в нейните квадратчета и трепна.

Тази ризка... тя беше, не е ли тя ризката на по-голямото му момченце! Разтреперан, той впи поглед в детското лице. И развлънуван пусна детето на земята и бързо се изправи. После пак приклекна и попита шепнешком:

— Кажи, как се казваш?

Момченцето се загледа в него, а след това отрони:

— Ейки.

Мъжът прегърна детето, притисна го силно до гърдите си, задавян от глухи ридания.

И в това време зачува гласа на по-голямото си момченце.

— Хейки! Къде си бе? Хейки, хайде, ще си вървим.

Той вдигна глава и се опита да се овладее. Мати не трябваше да го види. Ония зверове може пак да го пресрещнат и детето няма да издържи, ще каже. Изглежда, жена му е дошла...

Един миг помисли, скочи и се обърна към детето:

— Хейки, Мати те вика. Хайде, тичай при него, не чуваш ли, вика те. Той плаче.

По дяволите! И детето заплува пред него като в облак мъгла. После изведнъж то спира, навежда се и с две пръстчета хваща едно цъфнало жълтурче, изтръгва го с коренчето и му го показва.

— Цветенце!

Той подскача на две крачки и взема цветенцето от детската ръчица.

— Хейки, мама те вика!

— Хайде, Хейки, тичай! — казва той с пресипнал глас. — Хайде,
бързай, викат те!

И сам залитна като пиян към гората с тежки и несигурни крачки.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.